

SOSIAALIPALVELUJEN OMAVALVONTASUUNNITELMA

SISÄLTÖ

LOMAKKEEN KÄYTTÄJÄLLE	2
1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT	2
2 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET	4
3 RISKIENHALLINTA	5
4 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN.....	8
5 ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET	9
6 PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA	15
7 ASIAKASTURVALLISUUS	20
8 ASIAKAS- JA POTILASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN	28
9 YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA	30
10 OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA	31

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

LOMAKKEEN KÄYTTÄJÄLLE

Lomake on tarkoitettu tukemaan palveluntuottajia omavalvontasuunnitelman laatimisessa. Se on laadittu Valviran antaman määräyksen (1/2014) mukaisesti, joka tuli voimaan 1.1.2015. Lomake kattaa kaikki määräyksessä olevat asiakokonaisuudet ja jokainen toimintayksikkö ottaa omassa omavalvontasuunnitelmassaan esille ne asiat, jotka toteutuvat palvelun käytännössä. Erilliseen ohjeeseen on avattu kunkin sisällyskohdan osalta niitä asioita, joita kyseisessä kohdassa tulisi kuvata. Lomakkeen laatimisen yhteydessä siinä olevat ohjaavat tekstit on syytä poistaa ja vaihtaa Valviran logon tilalle palveluntuottajan oma logo, jolloin käyttöön jää toimintayksikön omaa toimintaa koskeva omavalvontasuunnitelma.

Omavalvontasuunnitelma laaditaan toimintayksiköiden lisäksi sosiaalihuollon tukipalveluille ja sosiaalityön palveluille, kuten lastensuojelu, vammaispalvelut, ikääntyvien palvelut sekä mielenterveys- ja päihdepalvelut.

1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Palveluntuottaja

Nimi Korsmalmin Hoitokoti Ky Y-tunnus 1763222-3

Kunta

Kunnan nimi Lapinjärvi

Sote-alueen nimi Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Toimintayksikkö tai toimintakokonaisuus

Nimi Korsmalmin hoitokoti

Katuosoite Parantolantie 71

Postinumero 07800

Postitoimipaikka Lapinjärvi

Sijaintikunta yhteystietoineen Lapinjärvi/Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Palvelumuoto; asiakasryhmä, jolle palvelua tuotetaan; asiakaspaikkamäärä

Ympärivuorokautinen palveluasuminen päihdekuntoutujille, 31 paikkaa ja yhteisöllinen asuminen mielenterveyskuntoutujille 5 paikkaa ja päihdekuntoutujille 5 paikkaa.

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Esimies Tanja Kaukonen

Puhelin 044-7734102

Sähköposti tanja.kaukonen@korsmalminhoitokoti.fi

Toimintalupatiedot

Aluehallintoviraston/Valviran luvan myöntämisaikajankoahta *(yksityiset ympärivuorokautista toimintaa harjoittavat yksiköt)* 1.11.2022

Palvelu, johon lupa on myönnetty Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ympärivuorokautiset asumispalvelut

Ilmoituksenvarainen toiminta (yksityiset sosiaalipalvelut) Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien yhteisöllinen asuminen

Rekisteröintipäätöksen ajankohta 1.11.2022

Alihankintana ostetut palvelut ja niiden tuottajat

Ostopalvelujen tuottajat

Palvelukokonaisuudesta vastaava palveluntuottaja vastaa alihankintana tuotettujen palvelujen laadusta.

Ei ostopalvelutuottajia tällä hetkellä.

Miten palveluntuottaja varmistaa ostopalvelujen laadun ja asiakasturvallisuuden?

Onko alihankintana tuottavilta palveluntuottajilta vaadittu omavalvontasuunnitelmaa?

Kyllä   Ei

2 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

Toiminta-ajatus

Toiminta-ajatus ilmaisee, kenelle ja mitä palvelua tuotetaan. Toiminta-ajatuksen tulee perustua toimialaa koskevaan lainsäädäntöön. Keskeiset sosiaalihuollon palvelua ohjaavat lait ovat sosiaalihuoltolaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä erityislakeina lastensuojelu- ja vammaispalvelulaki sekä laki kehitysvammaisten erityishuollosta, mielenterveys- ja päihdehuoltolaki ja vanhuspalvelulaki.

Mikä on yksikön/palvelun toiminta-ajatus?

Korsmalmin hoitokoti on 41-paikkainen päihteiden käytöstä dementoituneille sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutujille suunnattu hoitokoti. Hoitokoti tarjoaa ympärivuorokautista ja yhteisöllistä palveluasumista sekä tuettua asumista. Palvelu tarjotaan asukkaalle omalla äidinkielellä (suomi, ruotsi). Hoitokoti soveltuu sekä lyhyt- että pitkäaikaiseen asumiseen. Tukiasuminen toteutetaan Lapinjärven kirkonkylällä sijaitsevissa vuokra-asunnoissa. Kotikäyntien ja tuen määrä on yksilöllinen ja perustuu asiakkaan palvelu- ja kuntoutussuunnitelmaan. Asiakkaita tuetaan kuntoutumisessaan monipuolisesti.

Arvot ja toimintaperiaatteet

Sosiaalihuollon palveluiden tulee toteuttaa sosiaalihuollon lainsäädännön keskeisiä periaatteita. Palveluiden tulee edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta, vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta, turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet, edistää asiakaskeskeisyyttä sekä asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollossa.

Arvot liittyvät läheisesti myös työn ammattieettisiin periaatteisiin ja ohjaavat valintoja myös silloin, kun laki ei anna tarkkoja vastauksia käytännön työstä nouseviin kysymyksiin. Arvot kertovat työyhteisön tavasta tehdä työtä. Ne vaikuttavat päämäärien asettamiseen ja keinoihin saavuttaa ne. Toimintaperiaatteet kuvaavat yksikön/palvelun tavoitteita ja asiakkaan asemaa yksikössä/palvelussa. Toimintaperiaatteita voivat olla esimerkiksi yksilöllisyys, turvallisuus, perhekeskeisyys, ammatillisuus. Yhdessä arvojen kanssa toimintaperiaatteet muodostavat toimintatapojen ja -tavoitteiden selkärangan ja näkyvät mm. asiakkaan ja omaisten kohtaamisessa.

Toimintaa ohjaavat arvot ja toimintaperiaatteet ovat osa omavalvontasuunnitelmaa ohjaten omavalvonnan toimeenpanoa.

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Mitkä ovat toimintaa ohjaavat arvot ja toimintaperiaatteet?

Korsmalmin hoitokodin arvot ja toimintaperiaatteet:

- Itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen
- Yksilöllisyys
- Osallisuus
- Turvallisuus

Hoitokodin arki rakennetaan asiakaslähtöisesti jokaisen asukkaan yksilölliset voimavarat, toiveet ja tarpeet huomioiden kuntouttavaa työtä käyttäen.

3 OMAVALVONNAN TOIMEENPANO

RISKIENHALLINTA

Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen

Asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavien riskien tunnistaminen on omavalvontasuunnitelman ja omavalvonnan toimeenpanon lähtökohta. Ilman epäkohtien tunnistamista ei asiakas- ja potilasturvallisuusriskejä voi ennalta ehkäistä eikä toteutuneisiin epäkohtiin puuttua suunnitelmallisesti. Omavalvonta perustuu riskienhallintaan, jossa palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtien uhkia tulee arvioida monipuolisesti asiakkaan saaman palvelun näkökulmasta.

Riskit voivat aiheutua esimerkiksi riittämättömästä henkilöstömitoituksesta tai toimintakulttuurista, jossa avointa turvallisuuskulttuuria ei tueta riittävästi. Riskejä voi aiheutua fyysisestä toimintaympäristöstä (kynnykset, vaikeakäyttöiset laitteet) ja toimintatavoista kuten esimerkiksi perusteeton asiakkaan itsemääräämisoikeuden rajoittaminen tai asiakkaiden keskinäisestä käyttäytymisestä. Usein riskit ovat monien virhetoimintojen summa. Riskienhallinnan edellytyksenä on, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa sekä henkilöstö että asiakkaat ja heidän omaisensa uskaltavat tuoda esille laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä epäkohtia

Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Riskienhallinnassa laatua ja asiakasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta ne kriittiset työvaiheet, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskienhallintaan kuuluu myös suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi sekä toteutuneiden haittatapahtumien kirjaaminen, analysointi, raportointi ja jatkotoimien toteuttaminen. Esimiehen vastuulla on henkilöstön riittävä perehdytys erityisesti toiminnassa asiakas- ja potilasturvallisuuteen kohdistuviin riskeihin.

Riskienhallinnan työnjako

Johdon ja esimiesten tehtävänä on huolehtia omavalvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä siitä, että työntekijöillä on riittävästi tietoa turvallisuusasioista. Johto vastaa siitä, että toiminnan turvallisuuden varmistamiseen on osoitettu riittävästi voimavaroja. Esimiehillä on päävastuu myönteisen asenneympäristön luomisessa epäkohtien ja turvallisuuskysymysten käsittelylle. Riskienhallinta vaatii aktiivisia toimia koko henkilökunnalta. Työntekijät osallistuvat turvallisuustason ja -riskien arviointiin, omavalvontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Riskienhallinnan luonteeseen kuuluu, ettei työ ole koskaan valmista. Koko yksikön henkilökunnalta vaaditaan sitoutumista, kykyä oppia virheistä sekä muutoksessa elämistä, jotta turvallisten ja laadukkaiden palveluiden tarjoaminen on mahdollista. Eri ammattiryhmien asiantuntemus saadaan hyödynnetyksi ottamalla henkilökunta mukaan omavalvonnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Riskienhallinnan prosessi on käytännössä omavalvonnan toimeenpanon prosessi, jossa riskienhallinta kohdistetaan kaikille omavalvonnan osa-alueille.

Luettelo riskienhallinnan/omavalvonnan toimeenpanon ohjeista

Turvallisuussuunnitelma, pelastussuunnitelma, riskikartoitukset, työsuojelukansio ja -toiminta, lääkehoitosuunnitelma, ohjeistus uhkaavan tilanteen varalle, turvallisuuskävelyt, laatujärjestelmä ja kyselyt

Riskien tunnistaminen

Riskienhallinnan prosessissa sovitaan toimintatavoista, joilla riskit ja kriittiset työvaiheet tunnistetaan.

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Miten henkilökunta, asiakkaat ja omaiset tuovat esille havaitsemansa epäkohdat, laatu-
poikkeamat ja riskit mukaan lukien sosiaalihuoltolain 48 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus?

Havaitut poikkeamat, epäkohdat tai riskit toimitetaan esimiehelle tai yrittäjille (sekä työsuojeluvaltuutetulle tai kehittämispäällikölle silloin kun ko. Henkilöt ovat työssä), suullisesti tai kirjallisesti eri kanavia pitkin (sähköposti, asiakastietojärjestelmän viestioso, paperilla, puhelimitse). Perehdytyskansiossa on käyty läpi toimintaohjeet henkilöstön osalta sosiaalihuoltolain 48 § ilmoitusvelvollisuuteen liittyen. HaiPro-ilmoitusjärjestelmä käytössä Kymenlaakson hyvinvointialueen osalta sisältäen tietoturva- ja potilasturvallisuusosiot. Muutoin manuaalinen käsittely toistaiseksi.

Miten asiakkaat ja omaiset tuovat esille havaitsemansa epäkohdat, laatu-
poikkeamat ja riskit?

Asiakkaat kertovat joko hoitajalle tai suoraan esimiehelle havaintonsa, omaiset soittavat tai laittavat sähköpostia. Asukkaita ja omaisia kannustetaan ottamaan epäkohdat esille rohkeasti. Asukas- ja omaiskyselyt säännöllisesti. Asukkaille kuukausikokoukset, joissa vo myös tuoda esille huolia yms.

Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsitleminen

Haittatapahtumien ja läheltä piti -tilanteiden käsittelyyn kuuluu niiden kirjaaminen, analysointi ja raportointi. Vastuu riskienhallinnassa saadun tiedon hyödyntämisestä kehitystyössä on palvelun tuottajalla, mutta työntekijöiden vastuulla on tiedon saattaminen johdon käyttöön. Haittatapahtumien käsittelyyn kuuluu myös niistä keskustelu työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa. Jos tapahtuu vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista informoidaan korvausten hakemisesta.

Miten yksikössä käsitellään haittatapahtumat ja läheltä piti -tilanteet ja miten ne dokumentoidaan?

Haittatapahtumat käsitellään johtoryhmän (esimies ja yrittäjät) kokouksessa tai kevyemmän esimiehen ja yrittäjien välisissä keskusteluissa, tarvittaessa myös työsuojelun yhteistoimikunnan kokouksessa. Tapahtumista pidetään kirjaa ja niistä kirjataan kokouspöytäkirjoihin johtopäätökset. Riskitilanteet kerätään erilliseen kansioon. HaiPro-järjestelmä osittain käytössä.

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Korjaavat toimenpiteet

Laatupoikkeamien, epäkohtien ja läheltä piti -tilanteiden sekä haittatapahtumien varalle määritellään korjaavat toimenpiteet, joilla estetään tilanteen toistuminen jatkossa. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa tapahtumien syiden selvittäminen ja niihin perustuen menettelytapojen muuttaminen turvallisemmiksi. Myös korjaavista toimenpiteistä tehdään kirjaukset omavalvonnan seuranta-asiakirjaan.

Kuvatkaa korjaavien toimenpiteiden seuranta ja kirjaaminen:

Korjaavat toimenpiteet suunnitellaan kokouksissa ja tiedotetaan koko henkilökunnalle, sekä tarvittaessa asukkaille ja omaisille tilanteesta riippuen. Tiedotuksessa käytetään monikanavaisuutta, jotta tieto menee varmasti kaikille perille (paperiset viikkotiedotteet, domacaren viesti-toiminto, domacaren yleisraportointi, suulliset raportit). Muutosten käyttöönottoa valvotaan, että ne varmasti menevät myös käytännön työhön ja tarvittaessa ohjataan henkilökuntaa.

Korjaavien toimenpiteiden toimeenpano

Miten sovituisista muutoksista työskentelyssä ja muista korjaavista toimenpiteistä tiedotetaan henkilökunnalle ja muille yhteistyötahoille?

Tiedotus tapahtuu sekä suullisesti, että kirjallisesti monikanavaisesti (asiakastietojärjestelmän viestitoiminnot/yleisraportointi, sekä paperinen versio kaikkien saataville, muutokset esim. perehdytyskansioon.) Omaisille tarvittaessa lähetetään omaiskirje.

4 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö tai henkilöt

Omavalvontasuunnitelma laaditaan toimintayksikön/palvelusta vastaavan esimiehen ja henkilökunnan yhteistyönä. Omavalvonnan eri osa-alueilla voi olla myös omat vastuuhenkilöt. Omavalvonnan suunnitteluun voivat osallistua myös asiakkaat mahdollisuuksiensa mukaan: Hyvän käytännön malli on esimerkiksi Lastensuojelun keskusliiton hankkeessa kehitetty Meidän oma valvontasuunnitelma - Opas nuorten osallisuutta tukevaan omavalvontatyöhön lastenkodeissa.

Ketkä ovat osallistuneet omavalvonnan suunnitteluun?

Esimies Tanja Kaukonen, työryhmät aihealueittain henkilökuntapalaverissa 1.11.2023.

Kuka vastaa omavalvonnan suunnittelusta ja seurannasta (nimi ja yhteystiedot)

Tanja Kaukonen, p. 044-7734102

Omavalvontasuunnitelman seuranta

Omavalvontasuunnitelma päivitetään, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia.

Miten yksikössä varmistetaan omavalvontasuunnitelman ajantasaisuus?

Esimies seuraa tilannetta ja aika-ajoin tarkistaa omavalvontasuunnitelman ajantasaisuuden, muutostarpeen ilmetessä ottaa suunnitelman uusimisen käsittelyyn työryhmissä. Vuoden 2024 alusta alkaen säännöllinen 4 kuukauden välein tapahtuva tarkastelu ja toteutumisen arviointi.

Omavalvontasuunnitelman julkisuus

Ajan tasalla oleva omavalvontasuunnitelman pitää olla julkisesti nähtävänä yksikössä siten, että asiakkaat, omaiset ja omavalvonnasta kiinnostuneet voivat helposti ja ilman erillistä pyyntöä tutustua siihen.

Missä yksikön omavalvontasuunnitelma on nähtävillä?

Asukastilojen ilmoitustauluilla jokaisella osastolla sekä hoitokodin internet-sivuilla.

5 ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

Palvelutarpeen arviointi

Hoidon ja palvelun tarvetta arvioidaan yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai laillisen edustajansa kanssa. Arvioinnin lähtökohtana on henkilön oma näkemys voimavaroistaan ja niiden vahvistamisesta. Palvelutarpeen selvittämisessä huomion kohteena ovat toimintakyvyn palauttaminen, ylläpitäminen ja edistäminen sekä kuntoutumisen mahdollisuudet. Palvelutarpeen arviointi kattaa kaikki toimintakyvyn ulottuvuudet, joita ovat fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kognitiivinen toimintakyky. Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon toimintakyvyn heikkenemistä ennakoivat eri

ulottuvuuksiin liittyvät riskitekijät kuten terveydentilan epävakaus, heikko ravitsemustila, turvattomuus, sosiaalisten kontaktien vähyyys tai kipu.

Miten asiakkaan palvelun tarve arvioidaan - mitä mittareita arvioinnissa käytetään?

Mittareina toimivat RAI, MMSE, MNA ja depressioseula. Omahoitaja yhteistyössä muun työryhmän sekä asukkaan kanssa täyttää mittarit ja tekee sen jälkeen arvioinnin sekä asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamissuunnitelman (tai asumisen suunnitelman) näiden pohjalta.

Miten asiakas ja /tai hänen omaistensa ja läheisensä otetaan mukaan palvelutarpeen arviointiin?

Asiakas osallistuu oman kykynsä mukaan. Omaiset voivat osallistua RAI-arviointiin, jos haluavat ja asiakas on halukas siihen myös. Kaikkien osalta omaiset tai asukas eivät ole halukkaita omaisten osallistumiseen, tämäkin otetaan huomioon yksilöllisesti.

Hoito- ja palvelusuunnitelma

Hoidon ja palvelun tarve kirjataan asiakkaan henkilökohtaiseen, päivittäistä hoitoa, palvelua tai kuntoutusta koskevaan suunnitelmaan. Suunnitelman tavoitteena on auttaa asiakasta saavuttamaan elämänlaadulle ja kuntoutumiselle asetetut tavoitteet. Päivittäisen hoidon ja palvelun suunnitelma on asiakirja, joka täydentää asiakkaalle laadittua asiakas/palvelusuunnitelmaa ja jolla viestitään muun muassa palvelun järjestäjälle asiakkaan palvelutarpeessa tapahtuvista muutoksista. Hoito- palvelu- tai kuntoutussuunnitelman toteutuminen asiakkaan päivittäisessä hoidossa ja palvelussa riippuu ennen kaikkea työntekijöiden hyvästä perehdyttämisestä. Hoito- ja palvelusuunnitelmien päivittämiseen ja suunnitelman toteutumatta jääminen on myös asiakasturvallisuuteen liittyvä riski.

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 3a luvussa säädetään, että erityishuollossa olevan henkilön palvelu- ja hoitosuunnitelmaan on kirjattava toimenpiteet, joilla tuetaan ja edistetään henkilön itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteutumista. Suunnitelma on tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kuuden kuukauden välein, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta. Lain 42a §:ssä on säädetty palvelu- ja hoitosuunnitelmaan kirjattavista asioista.

Vanhuspalvelulain 16 §:n mukaan iäkkään henkilön näkemykset vaihtoehtoista on kirjattava suunnitelmaan.

Keskeinen omavalvonnan toimeenpanossa sovittava asia on, miten varmistetaan palvelusuunnitelman toteutuminen asiakkaan päivittäisessä hoidossa/palvelussa.

Miten hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan, päivitetään ja miten sen toteutumista seurataan?

Ensin tehdään toimintakyvyn arviointi eri mittarein ja sen jälkeen omahoitaja täyttää asukkaan kanssa yhdessä suunnitelman. Suunnitelma päivitetään vähintään 2 kertaa vuodessa ja toteutumista seurataan jatkuvasti. Asiakastietojärjestelmään lisätään arviointiosio jokaisen omien tavoitteiden mukaisesti ja jokaisessa kirjauksessa on mahdollista arvioida kunkin asukkaan tavoitteiden saavuttamista.

Miten varmistetaan, että asiakas saa riittävästi tietoa eri vaihtoehdoista ja miten asiakkaan näkemys tulee kuulluksi?

Tiedottamalla asukasta vaihtoehdoista ja mahdollisuuksista, kannustetaan asukasta pohtimaan tilannettaan laajasti, sekä varmistamalla henkilöstön ammattitaito tarvittaessa lisäkoulutuksin. Omahoitajan rooli on tässä kriittinen.

Miten varmistetaan, että henkilökunta tuntee hoito- ja palvelusuunnitelman sisällön ja toimii sen mukaisesti?

Jokaisella on velvollisuus tutustua asukkaiden suunnitelmien sisältöön ja toteuttaa suunnitelmaa asiakkaan tilannetta edistävästi. Perehdytyksessä huomioidaan tämä osio vahvasti. Omahoitajia on ohjeistettu lisäämään tavoitteet asukkaiden päänäkymälehdelle asiakastietojärjestelmässä, jotta tavoitteiden ja keinojen läpikäyminen ja arvioiminen olisi helpompaa jokapäiväisessä kirjaamisessa.

Asiakkaan kohtelu

Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suoja henkilön fyysisen vapauden ohella myös hänen tahdonvapauttaan ja itsemääräämisoikeuttaan. Sosiaalihuollon palveluissa henkilökunnan tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea hänen osallistumistaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Asiakkaalla tulisi mahdollisuuksien mukaan olla esimerkiksi mahdollisuus esittää toiveita myös siitä, kuka häntä avustaa sukupuolisensitiivisissä

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

tilanteissa. (Apulaisoikeuskanslerin ratkaisu (OKV/1/50/2018), Vammaispalvelujen käsikirja).

Miten yksikössä vahvistetaan asiakkaiden itsemääräämisoikeuteen liittyviä asioita kuten yksityisyyttä, vapautta päättää itse omista jokapäiväisistä toimista ja mahdollisuutta yksilölliseen ja omannäköiseen elämään?

Asukkaita kannustetaan tekemään päätöksiä omasta arjestaan niin paljon, kuin heidän toimintakykynsä myötä ja on muuten mahdollista. Asukas voi itse vaikuttaa esim. aterioiden ajankohtaan, oman aikansa käyttöön, pesupäiviin, ulkoileeko vai ei. Asukas voi myös halunsa mukaan sijoittua joko yhden tai kahden hengen huoneeseen ja sisustaa huonettaan haluamallaan tavalla. Omahoitaja käy asukkaan kanssa palvelu- ja kuntoutussuunnitelman päivittämisen yhteydessä asukkaan erityiset toiveet ja kirjaa ne kaikille saataville.

Sosiaalihuollon asiakkaan hoito ja huolenpito perustuu ensisijaisesti vapaaehtoisuuteen, ja palveluja toteutetaan lähtökohtaisesti rajoittamatta henkilön itsemääräämisoikeutta. Lastensuojelua, kehitysvamma- ja päihdepalveluja lukuun ottamatta laissa ei ole säännöksiä asiakkaan itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta. Sosiaalihuollossa itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun asiakkaan tai muiden henkilöiden terveys tai turvallisuus uhkaa vaarantua. Itsemääräämisoikeutta rajoittavista toimenpiteistä tehdään asianmukaiset kirjalliset päätökset. Rajoitustoimenpiteet on toteutettava lievimmän rajoittamisen periaatteen mukaisesti ja turvallisesti henkilön ihmisarvoa kunnioittaen. Asiakkaan hoito-, palvelu- tai kuntoutussuunnitelmaan kirjataan itsemääräämisoikeuden rajoittamisen käytännöistä ja välineistä.

Itsemääräämisoikeutta koskevista periaatteista ja käytännöistä keskustellaan sekä asiakasta hoitavan lääkärin että omaisten ja läheisten kanssa ja ne kirjataan asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Rajoittamistoimenpiteistä tehdään kirjaukset myös asiakasasiakirjoihin.

Lasten ja nuorten itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta on erityiset säännökset lastensuojelulain (417/2007) 11 luvussa samoin kuin kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa lain (519/1977) 3a luvussa on säädetty kehitysvammaisiin henkilöihin kohdistettavista rajoitustoimenpiteistä. Vanhuspalveluissa ei ole erityisiä säännöksiä rajoittamistoimenpiteistä.

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 3a luvussa on säännökset erityishuollossa olevien asiakkaiden itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta ja rajoitustoimenpiteiden käytöstä.

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Mistä itsemääräämisoikeuden rajoittamista ja vahvistamista koskevia periaatteita yksikössä on sovittu ja ohjeistettu?

Lääkärin päätöksellä voidaan käyttää sängyssä laitoja ylhäällä, pyörätuolissa turvavyötä tai päällä hygienihaalaria. Nämä tehdään vain tarpeenmukaisesti ja tietyksi ajaksi kerrollaan, jos asiakkaan turvallisuutta ei voida toisin taata. Lääkäri tekee myös arvion ja päätöksen siitä, voiko asukas ulkoilla itsenäisesti vai ei.

Myös asukkaiden tupakointia on rajoitettu kaikkien asukkaiden turvallisuuden takaamiseksi ja tulipalojen ehkäisemiseksi palotarkastajan päätöksellä sekä lääkärin tekemillä henkilökohtaisilla arvioinneilla asukkaiden toimintakyvystä ja kyvystä ymmärtää asiaan liittyvät turvallisuusuhat. Tupakointi on mahdollista terasseilla valvotusti ja sellaiset henkilöt, jotka voivat tupakoida vapaasti, voivat käydä itsenäisesti tupakoimassa kiinteistön ulkopuolella. Kiinteistön alueella on tupakointikielto muilla kuin erikseen siihen merkityillä alueilla.

Kehitysvammaisen asiakkaan osalta toimitaan ko. Lakien mukaisesti niin, että sosiaalityöntekijä tekee tietyt rajoittamispäätökset ja yksikön vastuhenkilö tietyt. Rajoittamistoimista tehdään kooste ja lähetetään vammaispalveluiden tiimiin sovitusti.

Mitä rajoittavia välineitä yksikössä käytetään?

Sängynlaidat, pyörätuolivyö, hygienihaalari

Asiakkaan asiallinen kohtelu

Usein sosiaalipalveluista tehdyissä kanteluissa tulee esille asiakkaan kokemaa epäasiallista kohtelua. Asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle, mikäli hän on tyytymätön kohteluunsa. Palvelun perustuessa ostosopimukseen muistutus tehdään järjestämisvastuussa olevalle viranomaiselle. Yksikössä tulisi kuitenkin ilman muistutustakin kiinnittää huomiota ja tarvittaessa reagoida epäasialliseen tai loukkaavaan käytökseen asiakasta kohtaan.

Miten varmistetaan asiakkaiden asiallinen kohtelu ja miten menetellään, jos epäasiallista kohtelua havaitaan?

Henkilöstön perehdytyksellä ja tarvittaessa lisäkoulutuksella varmistetaan asiallinen kohtelu. Jos epäasiallista kohtelua havaitaan, otetaan asia puheeksi asukkaan kanssa ja sen jälkeen kyseisen työntekijän kanssa, tarvittaessa toimitaan varoitusten mukaisesti työntekijän osalta.

Miten asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaisensa tai läheisensä kanssa käsitellään asiakkaan kokema epäasiallinen kohtelu, haittatapahtuma tai vaaratilanne?

Asia käydään rauhassa läpi asukkaan ja omaisten kanssa ja heitä neuvotaan jatkotoimista tarvittaessa.

Asiakkaan osallisuus

Asiakkaiden ja omaisten osallistuminen yksikön laadun ja omavalvonnan kehittämiseen

Eri-ikäisten asiakkaiden ja heidän perheidensä ja läheistensä huomioon ottaminen on olennainen osa palvelun sisällön, laadun, asiakasturvallisuuden ja omavalvonnan kehittämistä. Koska laatu ja hyvä hoito voivat tarkoittaa eri asioita henkilöstölle ja asiakkaalle, on systemaattisesti eritavoin kerätty palaute tärkeää saada käyttöön yksikön kehittämässä. Asiakkaan ja omaisten osallisuus tarkoittaa heidän näkemyksensä ja toiveidensa huomioon ottamista kaikissa palveluun ja toiminnan kehittämiseen liittyvissä tilanteissa.

Palautteen kerääminen, käsittely ja hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä

Miten asiakkaat ja heidän läheisensä osallistuvat yksikön toiminnan, laadun ja omavalvonnan kehittämiseen? Miten ja miten usein asiakaspalautetta kerätään?

Asiakaspalautetta asukkailta kerätään vähintään kerran vuodessa asiakastyytyväisyyskyselyllä. Lisäksi asukkailla on kuukausittain asukaskokous, jossa he voivat nostaa esille asioita, antaa palautetta ja kertoa toiveitaan. Myös omahoitajahetkissä asukas voi nostaa esille toiveita ja palautetta, jonka omahoitaja toimittaa sitten esihenkilölle tai kehittämispäällikölle eteenpäin.

Omaispalautteen osalta kehitetään toimintaa niin, että omaisetkin antaisivat palautetta säännöllisesti vähintään kerran vuodessa. Omaiset voivat myös antaa palautetta vapaasti toiminnasta niin omahoitajalle, esihenkilölle kuin yrittäjillekin.

Miten saatua palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä?

Palaute koostetaan ja käydään läpi johtoryhmässä, sekä henkilöstöpalaverissa ja suunnitellaan toimintaa palautteiden perusteella, esim. muokataan ruokalistaa tai viriketoimintaa asukkaiden toiveiden mukaan. Laatujärjestelmässä hyödynnetään asiakaspalautetta vahvasti toiminnan kehittämiseksi.

Asiakkaan oikeusturva

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioittaen. Tosiasialliseen hoitoon ja palveluun liittyvät päätökset tehdään ja toteutetaan asiakkaan ollessa palvelujen piirissä. Palvelun laatuun tai saamaansa kohteluun tyytymättömällä asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös hänen laillinen edustajansa, omainen tai läheinen. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa.

Muistutuksen vastaanottaja Hoitotyön johtaja Tanja Kaukonen

Sosiaaliasiavastaavan yhteystiedot sekä tiedot hänen tarjoamista palveluista

Erillisellä liitteellä. (Eri hyvinvointialueilla omat)

Kuluttajaneuvonnan yhteystiedot sekä tiedot sitä kautta saatavista palveluista

Erillisellä liitteellä.

Miten yksikön toimintaa koskevat muistutukset, kantelu- ja muut valvontapäätökset käsitellään ja huomioidaan toiminnan kehittämisessä?

Muistutukset, kantelut ja muut valvontapäätökset käsitellään johtoryhmässä ja käydään läpi myös henkilöstön kanssa monikanavaisesti. Toimintaa kehitetään palautteen pohjalta.

Tavoiteaika muistutusten käsittelylle 10 vrk.

6 PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmiin kirjataan tavoitteita, jotka liittyvät päivittäiseen liikkumiseen, ulkoiluun, kuntoutukseen ja kuntouttavaan toimintaan. Lasten palvelujen laatua on kuvattu THL:n ylläpitämässä Lastensuojelun laatusuosituksessa.

Miten palvelussa edistetään asiakkaiden fyysistä, psyykkistä, kognitiivista ja sosiaalista toimintakykyä sekä osallisuutta?

Asukkaille järjestetään virikkeitä ja kuntouttavaa toimintaa yksilöllisten tarpeiden ja viikko-ohjelman mukaisesti.

Liikunta-, kulttuuri- ja harrastustoiminnan toteutuminen:

Ulkoilu on sisällytetty työvuoron kuvaukseen päivittäin, eli hoitaja hakee halukkaat asukkaat useamman kerran päivässä ulkoilemaan. Myös asukkaat, jotka pystyvät, voivat ulkoilla itsenäisesti joko pihapiirissä tai kauempanakin. Sisätiloista löytyy kuntoiluvälineitä käsipainoista kuntopyörään ja ne ovat asukkaiden vapaassa käytössä, sekä hoitajat kannustavat kuntoiluun. Asukkaille, jotka tarvitsevat fyysistä harjoitetta, on sisällytetty viikko-ohjelmaan tavoitteellista kävelyä tuen avulla, jumppaa tai muuta kuntoilua ja hoitajat huolehtivat ja kannustavat, että ko. toiminta toteutuu suunnitellusti.

Kulttuuri- ja harrastustoimintaa on viikoittain, erityisesti bingo, elokuvaillat, levyraati, leivonta, kirjastokeskiviikot ovat olleet asukkaiden mieleen. Lisäksi viikoittain on ajankohtaista viriketoimintaa, esim. joulun alla joululeipomista, pääsiäistä ennen rai-ruohon laittoa ja pääsiäisaskartelua. Uusivuosi, pääsiäinen, juhannus, joulukuun ja muut erityispyhät huomioidaan sekä toiminnassa, että ruokalistoissa.

Seurakunta tulee pitämään hartauksia, sekä erilaisia esiintyjiä voidaan taas ottaa vastaan. Henkilökunta on välillä ottanut koiria mukaan töihin. Talossa on kissoja lemmikkeinä ja asukkaat tykkäävät kissoista.

Kesällä 2020 hoitokodilla vieraili hevonen, poni, lampaita ja kaneja, nämä vierailut olivat suosittuja ja niitä tullaan mahdollisesti jatkamaan.

Myös talon ulkopuoliset harrastukset, kuten kirjastossa käynti, kuntosali yms. Ovat mahdollisia asukkaan niin halutessa.

Miten asiakkaiden toimintakykyä, hyvinvointia ja kuntouttavaa toimintaa koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan?

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Asukkaille tehdään säännöllisesti myös fyysisen toimintakyvyn testejä. Muuten asukkaiden vointia seurataan omahoitajan toimesta. Kehittämispäällikkö ja hoitotyön johtaja seuraavat aktiviteetteihin liittyvien kirjausten määrää. Osa laatujärjestelmää.

Ravitsemus

Ravinto ja ruokailu sekä niihin liittyvä tapakulttuuri ovat keskeinen asiakkaille tärkeä osa monia sosiaalihuollon palveluja. Ravitsemuksessa huomioidaan ruokaviraston voimassa olevat väestötason ja eri ikäryhmille annetut ravintoaineiden saanti- ja ruokasuositukset.

Ruokailun järjestämisessä on huomioitava asiakkaiden toiveiden lisäksi erityisruokavaliot (diabetes, autoimmunisairaudet, ruoka-aineyliherkkyydet, -allergiat ja -intoleranssit) niin, että kaikki osapuolet voivat tuntea olonsa turvalliseksi. Uskontoon tai eettiseen vakaumukseen perustuvaa ruokavaliota ovat osa monikulttuurista palvelua, mikä tulee palvelussa ottaa huomioon.

Miten yksikön ruokahuolto on järjestetty?

Hoitokodissa on oma keittäjä ja lisäksi sijaiset, jotka vuorottelevat niin, että joka päivä on keittäjä paikalla. Keittäjät tilaavat tarvittavat raaka-aineet tukusta ja valmistavat ateriat mahdollisimman pitkälti alusta asti. Ruokalistan suunnittelussa huomioidaan valtakunnalliset suositukset sekä asukkaiden toiveet. Myös eri kuntien sopimuksissa määritellyt vähimmäisvaatimukset huomioidaan ehdottomasti.

Miten asiakkaiden erityiset ruokavaliot ja rajoitteet otetaan huomioon?

Hoitohenkilöstö informoi keittäjiä uusien asukkaiden erityisruokavalioidista ja tarpeista ja keittäjät valmistavat ateriat näiden perusteella. Tarvittaessa asukas saa aterian pehmeänä tai soseutettuna, sekä energiarikastettuna ja yksilöllisesti myös hankitaan apteekista nesteiden sakeuttamisaineita.

Miten asiakkaiden riittävää ravinnon ja nesteen saantia sekä ravitsemuksen tasoa seurataan?

Asukkaille tehdään säännöllisesti MNA-arviointi, jonka kautta myös seurataan asukkaan ravitsemuksen kehittymistä. Arjessa seurataan asukkaan vointia mahdollisen kuivumisen varalta. Paino mitataan kuukausittain ainakin niiltä, joilla on arvioiden mukaan vajaaravitsemusriski tai tarvetta painon alentamiseen.

Hygieniäkäytännöt

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Yksikön hygieniatasolle asetetut laadulliset tavoitteet ja sen toteutumiseksi laaditut toimintaohjeet sekä asiakkaiden yksilölliset hoito- ja palvelusuunnitelmat asettavat omavalvonnan tavoitteet, joihin kuuluvat asiakkaiden henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimisen lisäksi infektioiden ja muiden tarttuvien sairauksien leviämisen estäminen.

Yksikön siivous ja pyykkihuolto ovat tärkeä osa -alue yleisen hygieniatason ja infektioiden leviämisen torjumisessa. THL on julkaissut ohjeen infektioiden torjunnasta pitkäaikais- hoidossa ja -hoivassa (Ohje 2/2020).

Hygieniakäytännöistä suositellaan laadittavaksi yksikön oma ohje normaaliajan tilanteeseen ja lisäksi poikkeusajan tilanteisiin.

Miten yksikössä seurataan yleistä hygieniatasoa ja miten varmistetaan, että asiakkaiden tarpeita vastaavat hygieniakäytännöt toteutuvat laadittujen ohjeiden ja asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmien mukaisesti?

Siistijällä on käytössä siivoussuunnitelma, jota hän noudattaa työssään. Tässä suunnitelmassa on huomioitu ja määritelty siisteystaso, josta pidetään kiinni. Esihenkilö seuraa siistijän toimintaa ja sitä, että hän toteuttaa siivoussuunnitelmaa.

Miten infektioiden ja tarttuvien sairauksien leviäminen ennaltaehkäistään?

Asukkaiden hoidossa huomioidaan mahdolliset tarttuvien tautien tai ns. sairaalabakteerien kantajat ja sijoitetaan heidät yhden hengen huoneeseen, sekä huoneen ovelle sijoitetaan käsien desinfiointi-piste. Myös saniteettitiloja ohjataan heidän käyttöönsä erikseen ja saniteettitilojen puhtaudesta pidetään erityistä huolta wc-käyntien ja suihkukäyntien jälkeen. Jos asukkaalla ilmenee infektio-oireita, autetaan häntä pääsääntöisesti omassa huoneessaan niin paljon kuin mahdollista (ruokailu yms.) Henkilöstölle on omat hygieniaohteet ja niitä päivitetään tarvittaessa. Infektioaikaan ja epidemioihin omat ohjeet mm. maskien ja hanskojen käytöstä.

Miten yksikön siivous ja pyykkihuolto on järjestetty?

Hoitokodissa on yksi siistijä. Hoitokodissa on iso pyykkihuoltohuone, jossa hoidetaan kaikki asukaspyykki lakanoita myöden. Iltaisin ja viikonloppuisin hoitohenkilöstö pesee vain välttämättömät, eritepyykkit. Pyykkiaineet hankitaan suoraan maahantuojalta ja siivoustarvikkeet tukkurilta.

Miten henkilökunta on koulutettu/perehdytetty yksikön puhtaanapidon ja pyykkihuollon toteuttamiseen ohjeiden ja standardien mukaisesti?

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Pyykki- ja siivoustehtävissä olevat on perehdytetty tarkemmin toimimaan ohjeistusten mukaisesti. Jokainen työntekijä tietää, mistä ohjeistukset löytyvät tarvittaessa. Hoitohenkilöstölle on ohjeistettu eritetahra-desinfektio.

Terveyden- ja sairaanhoito

Palvelujen yhdenmukaisen toteutumisen varmistamiseksi on yksikölle laadittava toimintaohjeet asiakkaiden suun terveydenhoidon sekä kiireettömän ja kiireellisen sairaanhoidon järjestämisestä. Toimintayksiköllä on oltava ohje myös äkillisen kuolemantapauksen varalta.

Miten varmistetaan asiakkaiden suunhoitoa, kiireetöntä sairaanhoitoa, kiireellistä sairaanhoitoa ja äkillistä kuolemantapausta koskevien ohjeiden noudattaminen?

Henkilöstö perehdytetään käytäntöihin, ohjeet käytännöistä löytyvät perehdytyskansiossa. Hoitokodilla on yksityinen lääkäripalvelu, joka on käytettävissä 24/7 sekä tukena perusterveydenhuollon laboratoriopalvelut ja alueellinen liikkuva sairaala.

Miten pitkäaikaissairaiden asiakkaiden terveyttä edistetään ja seurataan?

Hoitokodille osoitettu omalääkäri on tavoitettavissa aina, sairaanhoitaja seuraa ja edistää yhdessä työryhmän kanssa asukkaiden vointia lääkärin ohjeiden mukaisesti. Lääkäri käy lähikierrolla 3-4 vkon välein ja tapaa jokaisen asukkaan henkilökohtaisesti vähintään kerran vuodessa käyden vuositarkastusasiat läpi.

Kuka yksikössä vastaa asiakkaiden terveyden- ja sairaanhoidosta?

Omalääkäri ja hoitokodin sairaanhoitaja.

Lääkehoito

Yksikön lääkehoito perustuu yksikkökohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan, jota päivitetään säännöllisesti. Lääkehoitosuunnitelma on osa henkilöstön perehdyttämistä. Turvallinen lääkehoito - oppaassa linjataan muun muassa lääkehoidon toteuttamiseen periaatteet ja siihen liittyvä vastuunjako sekä vähimmäisvaatimukset, jotka yksikön ja lääkehoidon toteuttamiseen osallistuvan työntekijän on täytettävä. Oppaan ohjeet koskevat sekä yksityisiä että julkisia lääkehoitoa toteuttavia yksiköitä. Oppaan mukaan palveluntuottajan on nimettävä yksikölle lääkehoidon vastuuhenkilö.

Omavalvonnassa tulee tunnistaa ja korjata riskit, jotka johtuvat osaamiseen liittyvistä puutteista tai epäselvistä menettelytavoista lääkehoidon ja lääkehuoltoon toteuttamisessa.

Miten lääkehoitosuunnitelmaa seurataan ja päivitetään?

Lääkehoitosuunnitelma käydään läpi vuosittain ja päivitetään tarpeen mukaan. Sairaanhoidaja koordinoi lääkehoitosuunnitelman päivittämisen.

Kuka vastaa läkehoidosta?

Sairaanhoidaja yhdessä omalääkärin kanssa.

Monialainen yhteistyö

Sosiaalihuollon asiakas saattaa tarvita useita palveluja yhtäaikaaisesti ja iäkkäiden asiakkaiden siirtymät palvelusta toiseen ovat osoittautuneet erityisen riskialttiiksi. Myös lastensuojelun asiakas voi tarvita koulun, terveydenhuollon, psykiatrian, kunto utuksen tai varhaiskasvatuksen palveluja. Jotta palvelukokonaisuudesta muodostuisi asiakkaan kannalta toimiva ja hänen tarpeitaan vastaava, vaaditaan palvelunantajien välistä yhteistyötä, jossa erityisen tärkeää on tiedonkulku eri toimijoiden välillä.

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 41 §:ssä säädetään monialaisesta yhteistyöstä asiakkaan tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden järjestämiseksi.

Miten yhteistyö ja tiedonkulku asiakkaan palvelukokonaisuuteen kuuluvien muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajien ja eri hallinnonalojen kanssa on järjestetty?

Tiedonkulku varmistetaan tarvittaessa kirjallisesti. Yhteistyö esim. eri terapeuttien kanssa sujuu hyvin ja se on säännöllistä (kirjallista sekä suullista).

7 ASIAKASTURVALLISUUS

Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Sosiaalihuollon omavalvonta koskee asiakasturvallisuuden osalta sosiaalihuollon lainsäädännöstä tulevia velvoitteita. Palo- ja pelastusturvallisuudesta sekä asumisterveyden turvallisuudesta vastaavat eri viranomaiset kunkin alan oman lainsäädännön perusteella. Asiakasturvallisuuden edistäminen edellyttää kuitenkin yhteistyötä muiden turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Palo- ja pelastusviranomaiset asettavat omat velvoitteensa edellyttämällä mm. poistumisturvallisuussuunnitelman ja ilmoitusvelvollisuus palo- ja muista onnettomuusriskeistä pelastusviranomaisille. Asiakasturvallisuutta varmistaa omalta osaltaan myös holhoustoimilain mukainen ilmoitusvelvollisuus maistraatille edunvalvonnan tarpeessa olevasta henkilöstä sekä vanhuspalvelulain mukainen velvollisuus ilmoittaa iäkkäistä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

huolehtimaan itsestään. Järjestöissä kehitetään valmiuksia myös iäkkäiden henkilöiden kaltoinkohtelun kohtaamiseen ja ehkäisemiseen.

Osana asiakasturvallisuuden varmistamista ilmoituksenvaraista toimintaa harjoittavan toimintayksikön on tullut tehdä terveydensuojelulain nojalla annetun asetuksen (1280/1994) 4 §:n mukainen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.

Miten yksikkö kehittää valmiuksiaan asiakasturvallisuuden parantamiseksi ja miten yhteistyötä tehdään muiden asiakasturvallisuudesta vastaavien viranomaiset ja toimijoiden kanssa?

Yhteistyö palo- ja pelastusviranomaisen kanssa on säännöllistä ja aktiivista, säännölliset palotarkastukset. Uuden asukkaan tullessa kartoitetaan asukkaan tilanne yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa ja tarvittaessa lähdetään hakemaan asiakkaalle edunvalvojaa. Edunvalvojen kanssa tehtävä yhteistyö on sekä suullista, että kirjallista (puhelut, sähköposti, kirjeet). Toimintaa arvioidaan säännöllisesti myös ITE-laaturjestelmän kautta.

Henkilöstö

Hoito- ja hoivahenkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet

Henkilöstösuunnittelussa otetaan huomioon toimintaan sovellettava lainsäädäntö, kuten esimerkiksi yksityisessä päivähoitossa varhaiskasvatuslaki ja päivähoitolaki ja lastensuojeluyksiköissä lastensuojelulaki sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu laki, joka tuli voimaan 1.3.2016. Jos toiminta on luvanvaraista, otetaan huomioon myös luvassa määritelty henkilöstömitoitus ja rakenne. Tarvittava henkilöstömäärä riippuu asiakkaiden avun tarpeesta, määrästä ja toimintaympäristöstä. Sosiaalipalveluja tuottavissa yksiköissä huomioidaan erityisesti henkilöstön riittävä sosiaalihuollon ammatillinen osaaminen.

Omavalvontasuunnitelmasta pitää käydä ilmi, paljonko yksikössä toimii hoito- ja hoivahenkilöstöä, henkilöstön rakenne (eli koulutus ja työtehtävät) sekä minkälaisia periaatteista on sovittu liittyen sijaisten/varahenkilöstön käyttöön. Julkisesti esillä pidettävään suunnitelmaan ei kirjata työntekijöiden nimiä vaan henkilöstön ammattinimike, työtehtävät, henkilöstömitoitus ja henkilöstön sijoittuminen eri työvuoroihin. Suunnitelmaan kuuluu kirjata myös tieto siitä, miten henkilöstövoimavarojen riittävyys varmistetaan myös poikkeustilanteissa.

Mikä on yksikön hoito- ja hoivahenkilöstön määrä ja rakenne?

Yksikössä työskentelee 16 henkilöä hoito- ja hoivatyössä. Heistä 11 on sosiaali- ja terveysalan koulutuksen saaneita, 2 oppisopimusopiskelijaa, 2 hoiva-avustajaa ja 1 hoito-apulainen, jolla on toisen alan koulutus alla. Sairaanhoitajia on 1, sosiaalialan AMK-koulutuksen saaneita 1. (Lisäksi hoitokodissa on erikseen siistijä ja keittäjä.)

Asukkaita on tällä hetkellä yhteisöllisessä asumisessa 6 ja ympärivuorokautisessa 27.

Sote-alan koulutuksen saaneita työntekijöitä rekrytoidaan parhaillaan lisää.

Pyrkimyksenä on, että aamuvuoroissa työskentelee 5 sote-alan koulutuksen saanutta työntekijää ja iltavuoroissa 4, sekä yövuorossa on 1.

Mitkä ovat sijaisten käytön periaatteet?

Vuoropuutoksiin hankitaan sijainen. Ensisijaisesti tarjotaan lisätyötä omalle henkilölle, jonka jälkeen tarjotaan työtä vakituisille sijaisille.

Miten henkilöstövoimavarojen riittävyys varmistetaan?

Sijaisia rekrytoidaan tarpeen mukaan ja niin, että sijaislistalla on riittävä määrä henkilöitä.

Vakituisia sijaisia on tällä hetkellä 4.

Miten varmistetaan vastuuhenkilöiden/lähiesimiesten tehtävien organisointi siten, että lähiesimiestyöhön riittävästi aikaa?

Vastuuhenkilö on pääsääntöisesti vain toimistotyössä ja lisäksi toimistotyössä on osa-aikaisesti toinen työntekijä, sekä sairaanhoitaja on ”irti osastotyöstä” ajoittain. Näin saadaan riittävästi aikaa lähiesihenkilötyöhön.

Miten varmistetaan riittävä tuki- ja avustavissa työtehtävissä työskentelevien henkilöstön määrä?

Rekrytointia tehdään tarpeen mukaan ja hyödynnetään myös paikallisen työttömien tukitoiminnan ”Taitopaikan” kanssa tehtävä yhteistyö mm. Pyykkihoidon osalta.

Tukitehtävissä tällä hetkellä kokki ja siistijä.

Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Henkilöstön rekrytointia ohjaavat työlainsäädäntö ja työehtosopimukset, joissa määritellään sekä työntekijöiden että työnantajien oikeudet ja velvollisuudet. Erityisesti palkattaessa asiakkaiden kodeissa ja lasten kanssa työskenteleviä työntekijöitä otetaan huomioon erityisesti henkilöiden soveltuvuus ja luotettavuus. Rekrytointitilanteessa työnantajan tulee tarkistaa hakijaa koskevat rekisteritiedot sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä (Suosikki). Tämän lisäksi yksiköllä voi olla omia henkilöstön rakentamiseen ja osaamiseen liittyviä rekrytointiperiaatteita, joista avoin tiedottaminen on tärkeää niin työn hakijoille kuin työyhteisön työntekijöille.

Mitkä ovat yksikön henkilökunnan rekrytointia koskevat periaatteet?

Lähihoitajilla eduksi on mielenterveys- ja päihdetyön osaamisalaopinnot, mutta myös sairaanhoidon ja huolenpidon, sekä vammais- tai vanhustyön osaamisalaopinnot soveltuvat hyvin ja työyhteisöä pyritäänkin rakentamaan monipuolisesti em. osaamisalaopintoja suorittaneilla lähihoitajilla. Sairaanhoitajilla ja sosiaalialan AMK-koulutetuilla kokemus mielenterveys- tai päihdekuntoutujista on eduksi, muttei välttämätön kaikkien osalta. Rekrytoinnissa katsotaan läpi hakijan aiempi työhistoria ja soveltuvuus työyhteisöön sekä rekisterimerkinnät.

Miten rekrytoinnissa otetaan huomioon erityisesti asiakkaiden kodeissa ja lasten kanssa työskentelevien soveltuvuus ja luotettavuus?

Rekisterimerkinnät tarkistetaan ja haastattelussa kiinnitetään erityistä huomiota henkilön soveltuvuuteen tämän asiakasryhmän osalta.

Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta

Toimintayksikön hoito- ja hoivahenkilöstö perehdytetään asiakastyöhön, asiakastietojen käsittelyyn ja tietosuojaan sekä omavalvonnan toteuttamiseen. Sama koskee myös yksikössä työskenteleviä opiskelijoita ja pitkään töistä poissaolleita. Johtamisen ja koulutuksen merkitys korostuu, kun työyhteisö omaksuu uudenlaista toimintakulttuuria ja suhtautumista asiakkaisiin ja työhön mm. itsemääräämisoikeuden tukemisessa tai omavalvonnassa. Sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa säädetään työntekijöiden velvollisuudesta ylläpitää ammatillista osaamistaan ja työnantajien velvollisuudesta mahdollistaa työntekijöiden täydennyskoulutautuminen. Erityisen tärkeä täydennyskoulutuksen osa-alue on henkilökunnan lääkehoito-osaamisen varmistaminen.

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 42a §:ssä säädetään erikseen erityishuollon toimintayksikön henkilökunnan perehdyttämisestä ja ohjeistamisesta työmenetelmiin ja keinoihin, joiden avulla tuetaan ja edistetään henkilön itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteutumista. Erityishuollon toimintayksikön henkilökunta on koulutettava rajoitustoimen tarpeen ennaltaehkäisemiseen ja niiden asianmukaiseen käyttämiseen.

Miten huolehditaan työntekijöiden ja opiskelijoiden perehdytyksestä asiakastyöhön ja omavalvonnan toteuttamiseen.

Uudella työntekijällä on pääsääntöisesti kolme perehdytysaamuvuoroa ja kaksi perehdytysiltavuoroa per osasto, joiden aikana hän tutustuu työpaikan toimintakulttuuriin sekä perehdytysmateriaaliin, johon sisältyy myös omavalvontasuunnitelma ja -toiminta. Perehdytysuunnitelma on päivitetty ja sitä käytetään uuden työntekijän perehdytyksessä.

Miten henkilökunnan täydennyskoulutus järjestetään?

Vuosittaisissa kehityskeskusteluissa käydään läpi koulutussasioita, henkilöstön omia näkemyksiä koulutuksesta ja kehittämistarpeistaan. Näiden pohjalta koostetaan koulutussuunnitelma, jonka mukaisesti täydennyskoulutusta järjestetään. Koulutussuunnitelmassa huomioidaan säännöllisin väliajoin toteutettava ensiapukoulutus, laatu- ja järjestelmäperehdytys, AVEKKI-, RAI- sekä lääkehoidon kertauskoulutus. Myös sammutus- ja paloturvallisuuskoulutukset sekä kirjaamiskoulutukset ovat säännöllisesti koulutussuunnitelmassa. Ajoittain ja tarpeen mukaan koulutetaan muutamia henkilöstön jäseniä menetelmäkoulutuksella, esim. NADA-akupunktio.

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) säädetään työntekijän velvollisuudesta (48-49 §) tehdä ilmoitus havaitsemastaan epäkohdasta tai epäkohdan uhasta, joka liittyy asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamiseen. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamisesta on laadittava toimintayksikölle ohjeet, jotka ovat osa omavalvontasuunnitelmaa. Laissa korostetaan, ettei ilmoituksen tehneeseen henkilöön saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

Ilmoituksen vastaanottaneen tulee käynnistää toimet epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi ja ellei niin tehdä, ilmoituksen tekijän on ilmoitettava asiasta aluehallintovirastolle. Yksikön omavalvonnassa on määriteltävä, miten riskienhallinnan prosessissa

epäkohtiin liittyvät korjaavat toimenpiteet toteutetaan. Jos epäkohta on sellainen, että se on korjattavissa yksikön omavalvonnan menettelyssä, se otetaan välittömästi siellä työn alle. Jos epäkohta on sellainen, että se vaatii järjestämisvastuussa olevan tahon toimenpiteitä, siirretään vastuu korjaavista toimenpiteistä toimivaltaiselle taholle.

Miten henkilökunnan velvollisuus tehdä ilmoitus asiakkaan palveluun liittyvistä epäkohdista tai niiden uhista on järjestetty ja miten epäkohtailmoitukset käsitellään sekä tiedot siitä, miten korjaavat toimenpiteet toteutetaan yksikön omavalvonnassa (katso luku 3 Riskienhallinta).

Perehdytyskansiossa on ohjeistus ilmoituksen tekemisestä. Ilmoitus voidaan tehdä hoitotyön johtajalle joko kirjallisesti tai suullisesti (tällöin hoitotyön johtaja ohjeistaa tekemään vielä kirjallisen selvityksen asiasta). Ilmoitus käsitellään johtoryhmässä ja tarvittaaviin toimenpiteisiin ryhdytään asian edellyttämässä laajuudessa ja aikataulussa. Asiasta myös informoidaan henkilöstöä ja tarvittaessa asukasta ja omaisia. Omavalvontasuunnitelmaa tarkennetaan tarpeen mukaan.

Toimitilat

Omavalvontasuunnitelmaan laaditaan kuvaus toiminnassa käytettävistä tiloista ja niiden käytön periaatteista. Suunnitelmassa kuvataan muun muassa asiakkaiden sijoittamiseen liittyvät käytännöt: esimerkiksi miten asiakkaat sijoitetaan huoneisiin tai miten varmistetaan heidän yksityisyyden suojan toteutuminen. Suunnitelmasta käy myös ilmi, miten asukkaiden omaisten vierailut tai mahdolliset yöpymiset voidaan järjestää.

Muita kysymyksiä suunnittelun tueksi:

- Mitä yhteisiä/julkisia tiloja yksikössä on ja ketkä niitä käyttävät?
- Miten asukas voi vaikuttaa oman huoneensa/asuntonsa sisustukseen
- Käytetäänkö asukkaan henkilökohtaisia tiloja muuhun tarkoitukseen, jos asukas on pitkään poissa.

Tilojen käytön periaatteet

Hoitokoti koostuu kolmesta erillisestä pienyksiköstä, joissa asukasmäärät ovat: 13, 10 ja 16. Asukas sijoitetaan yksikköön kunnan mukaan.

Pienimmässä pienyksikössä asukkaan tulee olla fyysiseltä kunnoltaan kykenevä kävelemään rappuset toiseen kerrokseen ja hätätilanteessa tulemaan alas paloportaita pitkin. Siellä asuminen on yhteisöllistä, muualla ympärivuorokautista.

Kahdessa muussa yksikössä on esteettömät tilat, jotka sopivat apuvälinein kulkeville asukkaille. Huoneista suurin osa on yhden hengen huoneita, joissa yksityisyys on selkeämmin toteutettavissa, muutama huone on kahden hengen huone, mutta niihin sijoitetaan asukkaita useampi kuin yksi vain niissä tilanteissa, että asukas itse haluaa olla toisen asukkaan seurassa. Yleiset tilat ovat esteettömiä ja yksiköissä on inva-mitoitukselliset wc-tilat. Kahdessa yksikössä on saunatilat ja yhdessä vain suihkutilat. Saunatilat ovat kuitenkin kaikkien asukkaiden käytössä. Jokaisessa yksikössä on ruokailu- ja tv-Sali, sekä muita pieniä tiloja yhteiseen oleskeluun.

Huoneen asukas saa sisustaa makunsa mukaan. Hoitokodin puolesta löytyy huonekaluja ja tekstiilejä, jos asukkaalla ei ole omia. Jos asukas on pitkään poissa, suljetaan muiden asukkaiden pääsy huoneeseen ja huone on kuin asukkaan koti, siellä ei käydy tarpeettomasti.

Piha-alue on myös esteetön ja pihalla on grillikota, jota käytetään etenkin kesäisin makaran yms. paistoon yhdessä. Pihapiirissä on myös erillinen rakennus, jossa on henkilöstön pukuhuoneet sekä kokoustila ja pieni makuusoppi. Tarvittaessa pidemmältä matkalta tulevat omaiset ovat voineet yöpyä makuusopissa ja käyttää kokoustilan keittiöosaa.

Asukkaat voivat ottaa vieraita vastaan kuten haluavat, paitsi korona-aikana vierailuja on rajoitettu alueellisten suositusten mukaisesti. Esim. kesällä 2021 omaisten vierailuja suositeltiin tekemään pihalla ja kokoustilassa, jotta muille asukkaille ei tulisi tarpeettomia kontakteja.

Teknologiset ratkaisut

Henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuudesta huolehditaan erilaisilla kulunvalvontakameroilla sekä hälytys- ja kutsulaitteilla. Omavalvontasuunnitelmassa kuvataan käytössä olevien laitteiden käytön periaatteet eli esimerkiksi, ovatko kamerat tallentavia vai eivät, mihin laitteita sijoitetaan, mihin tarkoitukseen niitä käytetään ja kuka niiden asianmukaisesta käytöstä vastaa. Suunnitelmaan kirjataan mm. kotihoiton asiakkaiden turvapuhelinten hankintaan liittyvät periaatteet ja käytännöt sekä niiden käytön ohjaamisesta ja toimintavarmuudesta vastaava työntekijä.

Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 7 §:n 13 kohdassa säädetään turvapuhelin- tai muun vastaavan palveluntuottajan velvollisuudesta laatia turvallisuusasiakirja, joka sisältää suunnitelman vaarojen tunnistamiseksi ja riskien hallitsemiseksi. Turvallisuusasiakirja voidaan pykälän 2 momentin mukaan korvata tässä omavalvontasuunnitelmassa huomioon otetuilla asioilla.

Mitä kulunvalvontaan ja asiakkaiden omaan käyttöön tarkoitettuja teknologisia ratkaisuja yksiköllä on käytössään?

Yleisissä tiloissa on tallentava kameravalvonta ja siitä informoidaan uusia asukkaita, heidän omaisiaan ja uusia työntekijöitä. Tallenteita pääsee tarkistamaan vain hoitokodin yrittäjä ja vain painavasta syystä. Kameroiden paikkoja tullaan tarkastelemaan uudelleen lakimuutosten myötä.

Hoitokodin ulko-ovet on lukittuina, koska asukkaiden keskuudessa on pitkälle dementoituneita henkilöitä. Sellaiset henkilöt, joiden kulkemista ei ole tarpeen rajoittaa lääkärin päätöksellä, päästetään vapaasti ulos. Yhteisölliseen asumiseen on tulossa asukasavaimet, joilla yhteisöllisen asumisen asukkaat pääsevät kulkemaan vapaasti.

Miten asiakkaiden henkilökohtaisessa käytössä olevien turva- ja kutsulaitteiden toimivuus ja hälytyksiin vastaaminen varmistetaan?

Tällä hetkellä turva- ja kutsulaitteita ei ole käytössä.

Turva- ja kutsulaitteiden toimintavarmuudesta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot?

Yrittäjä Benny Engård

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeita koskeva ohjaus ja valvonta siirtyi Valviralta vuoden 2020 alussa Fimealle. Terveydenhuollon laitteiden käyttöön, huoltoon ja käytön ohjaukseen sosiaalihuollon yksiköissä merkittäviä turvallisuusriskejä, joiden ennaltaehkäiseminen on omavalvonnassa huomioon otettava asia.

Sosiaalihuollon yksiköissä käytetään paljon erilaisia terveydenhuollon laitteiksi ja tarvikkeiksi luokiteltuja välineitä ja hoitotarvikkeita, joihin liittyvistä käytännöistä säädetään terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010). Terveydenhuollon laitteella tarkoitetaan instrumenttia, laitteistoa, välinettä, ohjelmistoa, materiaalia tai muuta yksinään tai yhdistelmänä käytettävää laitetta tai tarviketta, jonka valmistaja on tarkoittanut muun muassa sairauden tai vamman diagnosointiin, ehkäisyyn, tarkkailuun, hoitoon, lievitykseen tai anatomian tai fysiologisen toiminnon tutkimukseen tai korvaamiseen. Hoitoon käytettäviä laitteita ovat mm. pyörätuolit, rollaattorit, sairaalasängyt, nostolaitteet, verensokeri-, kuume- ja verenpainemittarit, kuulolaitteet, haavasidokset ym. vastaavat.

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Terveydenhuollon ammattimaista käyttäjää koskevat velvoitteet on määritelty laissa (24-26 §). Organisaation on nimettävä vastuuhenkilö, joka vastaa siitä, että yksikössä noudatetaan terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annettua lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä.

Miten varmistetaan asiakkaiden tarvitsemien apuvälineiden ja terveydenhuollon laitteiden hankinnan, käytön ohjauksen ja huollon asianmukainen toteutuminen?

Pääasiassa asukkaiden tarvitsemat apuvälineet hankitaan perusterveydenhuollon apuvälinelainaamosta ja sitä kautta toteutuvat myös säännölliset ja tarvittavat tarkastukset ja huollot. Tutkimuslaitteet: CRP+HB-mittari on lääkäripalveluiden kautta tullut ja kys. toimija huolehtii siitä. Hoitokodin omat laitteet: RR-mittari, korvalamppu, kuumemittarit yms. huolletaan tai korvataan uudella aina tarvittaessa.

Laitteista ja niiden huolloista laaditaan erillinen asiakirja kevään 2024 aikana.

Miten varmistetaan, että terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista tehdään asianmukaiset vaaratilanneilmoitukset?

Vaaratilanteista ilmoitetaan hoitotyön johtajalle, kuten kaikista muistakin poikkeamista. Hän käsittelee ilmoitukset ja tekee tarvittavat toimenpiteet.

Terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot

Tanja Kaukonen, hoitotyön johtaja

Apuväline/Laitevastaava: Varpu Andersson

8 ASIAKAS- JA POTILASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN

Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Sosiaalihuollossa asiakas- ja potilastiedot ovat arkaluonteisia, salassa pidettäviä henkilötietoja. Terveystta koskevat tiedot kuuluvat erityisiin henkilötietoryhmiin ja niiden käsittely on mahdollista vain tietyin edellytyksin. Hyvältä tietojen käsittelyltä edellytetään, että se on suunniteltua koko käsittelyn ajalta asiakastyön kirjaamisesta alkaen arkistointiin ja tietojen hävittämiseen saakka. Käytännössä sosiaalihuollon toiminnassa asiakasta koskevien henkilötietojen käsittelyssä muodostuu lainsäädännössä tarkoitettu henkilörekisteri. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan

EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. Tämän lisäksi on käytössä kansallinen tietosuoja-laki (1050/2018), joka täydentää ja täsmentää tietosuoja-asetusta. Henkilötietojen käsittelyyn vaikuttaa myös toimialakohtainen lainsäädäntö.

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan sitä tahoaa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan esimerkiksi yksikköä/palvelua, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun. Rekisterinpitäjän tulee ohjeistaa mm. alaisuudessaan toimivat henkilöt, joilla on pääsy tietoihin (tietosuoja-asetus 29 artikla).

Tietosuoja-asetuksessa säädetään myös henkilötietojen käsittelyn keskeisistä periaatteista. Rekisterinpitäjän tulee ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksista valvontaviranomaiselle ja rekisteröidylle. Rekisteröidyn oikeuksista säädetään asetuksen 3 luvussa, joka sisältää myös rekisteröidyn informointia koskevat säännöt. Tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivuilta löytyy kattavasti ohjeita henkilötietojen asianmukaisesta käsittelystä.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on antanut sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille viranomais määräyksen (2/2015) sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 19h §:ssä säädetystä tietojärjestelmien käytölle asetettujen vaatimusten omavalvonnasta. Tietojärjestelmien omavalvontasuunnitelma on erillinen asiakirja, jota ei ole säädetty julkisesti nähtävänä pidettäväksi, mutta on osa yksikön omavalvonnan kokonaisuutta.

Asiakastyön kirjaaminen

Asiakastyön kirjaaminen on jokaisen ammattilaisen vastuulla. Kirjaamisvelvoite alkaa, kun sosiaalihuollon viranomainen on saanut tiedon henkilön mahdollisesta sosiaalihuollon tarpeesta tai kun yksityinen palveluntuottaja alkaa toteuttaa sosiaalipalvelua sovimuksen perusteella. Kirjaamisvelvoitteesta on säädetty laissa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015) 4 §:ssä. Yksittäisen asiakkaan asiakastietojen kirjaaminen on jokaisen ammattihenkilön vastuulla ja edellyttää ammatillista harkintaa siitä, mitkä tiedot kussakin tapauksessa ovat olennaisia ja riittäviä. Jatkossa kirjaamista ohjataan yhä vahvemmin asiakirjarakenteiden avulla, joista THL tulee vuoden 2020 aikana antamaan asiaa koskevan määräyksen. Lain 3 luvussa säädetään asiakasasiakirjoihin kirjattavista perustiedoista.

Miten työntekijät perehdytetään asiakastyön kirjaamiseen?

Perehdytysvuoroissa vertaisperehdyttäjä neuvoo uutta työntekijää kirjaamisessa. Kirjaamisvalmennusta on järjestetty vuonna 2020 ja valmennusta jatketaan vuonna 2024 sekä kerrataan jatkossa tarpeen mukaan.

Miten varmistetaan, että asiakastyön kirjaaminen tapahtuu viipymättä ja asianmukaisesti?

Jokaiseen työvuoron kuvaukseen on sisällytetty aikaa kirjaamiseen. Perehdytyksellä ja koulutuksella/valmennuksella varmistetaan asianmukaisuus. Kirjauksia seurataan ja tarkastellaan ajoittain myös asianmukaisuuden varmistamiseksi sekä ohjeistetaan tarpeen mukaan henkilöstöä.

Miten varmistetaan, että toimintayksikössä noudatetaan tietosuojan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvä lainsäädäntöä sekä yksikölle laadittuja ohjeita ja viranomais määräyksiä?

Perehdytys, koulutus, seuranta. Tietosuojasitoumukset.

Miten huolehditaan henkilöstön ja harjoittelijoiden henkilötietojen käsittelyyn ja tietoturvaan liittyvästä perehdytyksestä ja täydennyskoulutuksesta?

Osaamisen tasoa selvitetään vuosittain kehityskeskusteluissa ja sekä rekrytoinnin yhteydessä. Täydennyskoulutuksen osalta osio huomioidaan koulutussuunnitelmassa.

Tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot

Tanja Kaukonen, hoitotyön johtaja

Onko yksikölle laadittu salassa pidettävien henkilötietojen käsittelyä koskeva seloste?

Kyllä Ei

9 YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

Yksikkökohtaista tietoa palvelun laadun ja asiakasturvallisuuden kehittämisen tarpeista saadaan useista eri lähteistä. Riskinhallinnan prosessissa käsitellään kaikki epäkohtailmoitukset ja tietoon tulleet kehittämistarpeet ja niille sovitaan riskin vakavuuden mukaan suunnitelma, miten asia hoidetaan kuntoon.

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Korsmalmin Hoitokoti Ky

Toiminnassa todetut kehittämistarpeet

Omaispalautteen kerääminen säännöllisesti, koulutussuunnitelman toteuttaminen ja laatu- ja järjestelmän käyttöönotto täysimääräisesti ovat tavoitteina edelleen.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen valvontayksikön tarkastuksessa 28.2.2024 tulleita kehittämistarpeita: keskitytään toteuttamaan asukkaiden perustuslaillisia oikeuksia ja itsemääräämisoikeutta kaikissa tilanteissa, yhteisöllisen asumisen asukkaiden mahdollisuudet kulkea itsenäisesti yksiköstä pois ja takaisin yksikköön, henkilöstömitoitus, lista ja ohjeistus lääkinnällisistä laitteista ja niiden huolloista, kirjaamisen sisältö, automaattisen sammutusjärjestelmän asennus.

10 OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA

Oma- ja valvontasuunnitelman hyväksyy ja vahvistaa toimintayksikön vastaava johtaja.

Paikka ja päiväys Lapinjärvi 19.3.2024 _____

Allekirjoitus _____ *Pegga Kumpulainen*